Godina II. — Broj 374.

CJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Petak, 21. srpnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sikanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Dvije podmornice i tri ljetala uništena.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 20. (D. u.). Službeno se javlja:

Rusko bojište.

U Bukovini i na sjeveroistoku od Prislopskog klanca nema važnih dogodjaja. Kod Žablja i Tatarova potrajala je i jučer bojna djelatnost s izmjeničnom žestinom. Na galicijskoj fronti sjeverno od Dnjestra tu i tamo ophodnijski okršaji. U Voliniji suzbile su njemačke čete neprijatelja na zapadu od doline, koja vodi iz Zvinjača prama sjeveru. Kod zavoja rijeke Stohoda, na jugoistoku od Kosovke, zaskočila su austro-ugarska odijeljenja pomaknuti ruski jarak.

Talijansko bojište.

Bojna je djelatnost bila općenito maljašna. Samo pojedini odsjeci istočne tirolske fronte i koruškog pograničnog područja stajali su od časa do časa pod živahnom vatrom neprijateljskog topništva.

Jugoistočno bojište.

Na donjoj Vojusi okršaji. Posada je južnodalmatinskog otoka oborila talijanskog letioca. Ljetalo je izgorjelo; posada mu bila je zarobljena.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Dogodjaji na moru.

Beč, 20. (D. u.). U noći od 14. na 15. o. mj. uništile su naše torpednjače na srednjem Jadranu talijansku podmornicu, a 12 sati kasnije na južnom Jadranu drugu podmornicu nepoznate zastave. Od obih podmornica nije se mogao niko spasiti. Na našoj strani nema gubitaka.

Dne 19. o. mj. ranim jutrom preletjela su 3 talijanska pomorska ljetala preko sjevernog područja otoka, te su bacila nekoliko bomba protiv zaseljaka te usidrenih i vozećih parobroda, a da nijesu nanijela ni najmanje štete. Dva su ljetala bila prisiljena, da se spuste. Od njih bilo je jedno sasvim neoštećeno uhvaćeno od torpednjače. Posadé obiju ljetala, 3 časnika i 1 podčasnik, bili su uhvaćeni neranjeni.

Vodstvo c. kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 20. (D. u.). Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište:

Izmedju mora i Ancre vrlo živo topovsko opstreljavanje i veliki broj ophodnjijskih podhvata. Sa znatnim silama napadali su Englezi naše položaje na sjeveru i na zapadu od Fromellesa. Bili su suzbijeni, a gdje im je bilo uspjelo da prodru, odanle su bili suzbijeni protunapadajem. U naše je ruke palo preko 300 zarobljenika, medju njima veći broj časnika. Na obim su stranama Somme u toku novi teški bojevi. Započeli su na sjeveru od rijeke jučer po podne jakim engleskim navalama protiv Longuevala te šume Delleville, kamo je bio neprijatelj opet prodro, ali je morao popustiti pred našom protunavalom. On zaposjeda još samo dijelove sela i šume.

Jutros su rano započeli na čitavoj fronti šume od Foureaux do Sömme englesko-francuske navale. Prvi je jaki napadaj skršen. Na jugu od rijeke napali su Francuzi kroz popodne dvaputa u okolici Belloya, te su bili jutros rano već triput krvavo suzbijeni u odsjeku Estrees-Soyecourt. Iz pomaknutih jaraka kod Soyecourta bili su suzbijeni bojem na bajonete. Topništva razvilaju na obim obalama Somme najveću silu. Kod Arrasa, Perona, Biachesai i Vermanda bila su oborena neprijatejska ljetala.

Istočno bojište.

Ni jučer nije imao neprijatelj sa svojim navalama što ih je popodne opet započeo na obim stranama ceste Ekar-Kekkaj na jugoistoku od Rige, nikakvog uspjeha. On je samo povisio svoje velike gubitke. Ruske navale u okolici Skrobove bile su glatko suzbijene. U zavoju su rijeke Stohoda poduzele austro-ugarske čete kratki napadaj, bacile su Ruse iz najprednijih linija, te su se vratile prama osnovi u svoje položaje. Na jugozapadu Lucka promaknule su opet njemačke čete svoje položaje na glavnu liniju Tereskovec-Jenizarov. Neprijatelj je ojačao opstreljavanje na donjoj Lipi i u okolici Verbena.

Balkansko bojište.

Ništa nova.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 20. (D. u.) Glavni stan javlja:

Perzijsko bojište.

Na istoku od Kermanšaha nema nikakve promjene. Ruske četaške sile, koje su napali na naša odijeljenja na istoku od Sineha, bile su suzbijene. Ostavile su veliki broj mrtvih.

Kaukaska fronta.

Na desnom su krilu poduzela naša pomaknuta odijeljenja uspješnu navalu protiv neprijatelja.

U centrumu i na lijevome krilu nema, osim izmjeničkog pucanja, nikakvih važnih poduzeća.

BRZOJAVI.

Rat.

Čudna talijanska dnevna zapovijed.

Beč, 20. (D. u.) Stan ratne štampe javlja: Kod zarobljenog se je talijanskog podčasnika pronašla dnevna zapovijed, gdje se obećaje za svakog zarobljenog vojnika austro-ugarske vojske 20 lira, za svakoga podčasnika 30 a za svakoga časnika 70 lira nagrade. Ta zapovijed, koja se baš slaže s poznatim trgovačkim duhom, koji je talijanskoj naciji prirodjen, ide tako daleko u svojim računima, da kao da dovikuje vojnicima: Idite oprezno naprijed! Kao da ste na lovu, nastojte da neprijateljsku ophodnju opkolite i da zapovjednike oborite, ostali će se tada odmah predati. Vi ćete time istina, izgubiti 30, odnosno 60 lira od zapovjednika, ali tim bolje za vas, jer ćete dobiti toliko puta po 20 lira, koliko god vojnika budete doveli sa sobom!

O srčanosti talijanskih vojnika, čini se, a to je krivo, ne drži ta zapovijed baš mnogo, jer im upravlja na koncu još ove riječi: Osim toga imate još jednu korist: Neprijateljsko topništvo ne može ništa protiv nekoliko ljudi koji umiju napredovati kako što treba; dapače ono niti ne puca na pojedinca. Za to podjite na lov na Austrijance!

Ta zapovijed dolazi na dostojno mjesto uz druge podatke, što smo ih sakupili o odnošajima, što vladaju u talijanskoj vojsci izmedju njezinih vodja i prostih vojnika.

Bitka kod Skageraka.

Berlin, 20. (D. u.) — Wolffbureau javlja: Pomno ispitanje izvješća admirala Jellicoe o pomorskoj bici pred Skagerakom dovelo je do zaključka, da njemačkim službenim izjavama nema da se išta više dodaje. Jellicoev izvještaj pravi utisak jednog za javnost pripravljenog i prema tome okičenog izvještaja, koji hoće, da prešuti velike njemačke uspjehe. Obzirom na važnost, koju očevidno iz političnih uzroka engleska vlada tom izvještaju pripisuje, valja sa njemačke strane ponovno ustanoviti, da njemačko brodovlje visokog mora nije bilo izazvano da se bije, već da je za cijele bitke napadalo. Tvrdnju engleskog izvještaja, da se je njemačka taktika nakon dolaska engleskog ratnog brodovlja ograničila nato, da izbjegava dalnji boj, oprovrgava Jellicoev izvještaj sam, jer veli, da je bitka medju obim ratnim brodovljima trajala više od dva sata. Obzirom na tvrdnju, da nijesu Englezi uspjeli u svojoj namjeri, da njemačkom brodovlju visokog mora pruže 1. lipnja novu bitku, jer da je njemačko brodovlje izmaklo, ustanovljuje se, da je englesko teško brodovlje izgubilo u noći od 31. svibnja na 1. lipnja ne samo dodir sa našim brodovljem, već i vlastitu svezu. Njemačko se je brodovlje nalazilo u jutro 1. lipnja još u Sjevernom moru. Ustanovljenje jednog našeg zrakopiova, da je Jellieve 1. lipnja u jutro krenuo sa dijelom svog brodovlja prama zapadu, dakle prama engleskoj obali, daje povoda za predmijevanje, da su ga gubici tekom dnevne i nočne bitke kaošto i osvjedočanje, da je izgubio vodstvo svojih skupina, ponukali, da se ukloni daljnjemu boju. Na koncu engleskog izvještaja navedeni angleski gubici jesu netočni, a nabrajanje njemačkih gubitaka jest plod mašte. Wolffov ured navadja konačno još jednom obojestrane gubitke te veli da engleski iznašaju 169.200 tona, a njemački 60.720 tona.

Engleska ne dozvoljuje uvoz ljekarija u Njemačku i Austro-Ugarsku.

Washington, 20. (D. u.). Državni tajnik Grey je upravio Sjedinjenim Državama notu, u kojoj ne će da privoli na to, da američki Crveni krst dobavlja Njemačkoj i Austro-Ugarskoj ljekarija.

Grey poriče to, da je blokada alijiraca protiv ženevske konvencije, do čijih je odredaba Engleska uvijek toliko držala, jer da nema nikakvog temelja da se drži, e bi Njemačkoj i Austro-Ugarskoj nedostajalo robe za Crveni krst. Po svoj prilici je baš protivno istina. A budi i da nema nekoje robe u dovoljnoj mjeri, to se ima pripisati okolnosti, što središnje vlasti upotrebljuju u druge svrhe robu, o kojoj se govori; tako bi središnje vlasti upotrebile u ratne svrhe takodjer i materijal, što bi ga dobile. Stoga nije engleska vlada u stanju, da stvori takav praecedens, kao što bi bio, da se postavi nadzorni odbor po predlogu američkog Crvenog krsta.

Austro-Ugarska.

Pedesetgodišnjica bitke kod Visa.

Beč, 20. (D. u.) Prigodom pedesetgodišnjice bitke kod Visa priopćuju listovi spomenčlanke, u kojima ističu, da su 20. srpnja 1866. g. Tegetthoffov genij i hrabrost austrijskih mornara odlučno potukli kod Visa kud i kamo jače talijansko brodovlje, te mu time oduzele vlast nad Jadranskim morem. Listovi vele, da je pred 50 godina usljed careve brige bilo podignuto novo brodovlje te ustanovljuje, da se danas, nakon 50 godina, ne mogu Talijani, kao ni tada, nadati u Jadranu nikakvom uspjehu. Listovi se kod toga spominju najnovijeg oružja; podmornica i hidroplana, koji su strah i trepet za neprijatelja. Duh je moderne austro-ugarske mornarice, koji omogućuje te uspjehe. Kao za vrijeme Tegetthoffa tako i danas ispunjuje srce svakog pomorca, od zadnjega mornara pa sve do najstarijega admirala duh plemenitosti i neustrašivosti koji svi su pripravni, da žrtvuju sve, e bi očuvali ono, što bijaše kod Visa postignuto.

Njemačka.

Njemačko-talijanski trgovački i svibanjski ugovor.

Berlin, 20. (D. u.) „Norddeusche Z.“ obara se protiv pokušaja talijanske štampe, da zavadja talijansko javno mnijenje neistinitim ili izvrgnutim tvrdnjama o njemačkim mjerama na polju privatnog prava. List navadja čitavi niz povreda što su ih Talijani počinili protiv trgovačkog ugovora i protiv sporazuma od 21. svibnja 1915. što su ga Njemci i Talijani medjusobno sklopili za slučaj rata i koji govori o postupanju sa pripadnicima jedne i druge države i njihovim imetkom, kao što se nalaze u lukama obiju država. Njemačka je vlada nasuprot i poslije tih povreda, doklegod se je činilo, da ima izgleda, e da će se održati svibanjski sporazum, uvijek brižno nastojala, da ga očuva, sve dok je talijanska vlada izjavila, kako ona smatra suvišnim svako dalnje raspravljanje. Obzirom na takvo postupanje Italije, nije mogla ni njemačka vlada da i nadalje priječi njemačkim bankama, da postupaju prama prilikama s talijanskom imovinom, a tim manje šalju novac Talijanima, koji živu izvan Njemačke. Odluke dotičnih banaka i zadruga bile su prihvaćene iz njihove slobodne volje. Zabrana isplačivanja o kojoj je talijanska štampa govorila, nije bila nikada izdana. Dakje nije Njemačka, nego Italija prekršila njemačko-talijanski trgovački ugovor i svibanjski sporazum, te ako talijanska štampa drukčije prikazuje stvar, to je grubo i zlobno zavadjanje talijanskog javnog mnijenja.

Njemačko-talijanska napetost.

Lugano, 20. (D. u.) Talijansko je ministarstvo izdalo odredbu, kojom se proširuju protiv svih nepritatelјskih i svih saveznićkih pripadnika one mjere, što ih je talijanska vlada bila poduzela protiv Austro-Ugarske dne 24. lipnja 1915. i 13. travnja 1916.

Antanta.

Rusi pustili kući švedskog pilota.

Kopenhagen, 20. (D. u.). Švedski državni pilot, koji je bio odveden s dijelom posade sa njemačkog parobroda Worms bio je od Rusa pušten na slobodu, te je prispio u Haparandu. U mjestu Abo bio je preslušan.

Nekadašnji talijanski dopisnici u Beču.

Beč, 19. U „Giornale d'Itilia“ priopćeno pismo Caburija na Steede o „Italiji i Slavenima na Jadranu“ je, kako „Pol. Korespondencija“ javljaju sa talijanske granice, zanimivo, ne samo radi objašnjenja oštrih opreka, koje u tom obziru postoje medju Italijom i njezinom saveznicom Engleskom, već i radi slike, koje to pismo daje o djelovanju nekadašnjih dopisnika u Beču. „Gostoljubiva“ kuća prijašnjeg zastupnika „Timesa“, u kojoj su se sastajali ti dopisnici, bila je ognjište neprijateljskog djelovanja protiv Austro-Ugarske. Gospodin je Steed svojim govorima podupirao težak posao tih dopisnika, koji su bili opkoljeni zlobom. Caburi misli, da su Steedove simpatije za stvar Jugoslavena bile većim dijelom posljedice pravog poznavanja položaja, što ga je Austrija svojim okolišanjem stvorila na Jadranu. Steed je izvještivao talijanske dopisnike o pogibeljnom njemačko-madžarskom prodiranju u talijanska područja te je pokazivao na bečke banke, koje bijahu pod kojekakvim izlikama ustanovljene u Trstu i drugim točkama „dell' altra sponda“, dalje na parobrodarska društva, industrijska i trgovačka poduzeća, hotele itd., koji su služili u istu svrhu. Dapače i u gradove i malene krajeve talijanske obale prodro je lukavi i oholi austrijski i madžarski gradjanin. Mletački Lido, Rimini i Cattolica bijahu krajevi, u kojima su se ljeti oporavljali pešćanski židovi i Bečije iz Leopoldstadta. Mi smo ih tada razumjeli, piše Caburi. U Italiji su gledali na Madžare u svijetlu krivih legenda iz dobe revolucije od 1848. god. Mi smo ali nastojali da uvijek opetujemo, da se Italija ne smije pouzdati u takozvani „viteški“ madžarski narod, čija se je velikodušnost sastojala u ugnjetavanju drugih narodnosti u Ugarskoj. Otkad dokad dolazio je u Italiju bolni odziv drzovitosti, koje su Hrvati počinjali na štetu Talijana. Mi smo ali nastojali, da našim dnevnim radom utvrdimo u talijanskom narodu uvjerenje, da su najljući neprijatelji talijanstva u jadranskom području austro-ugarska vlada i „njemačko-madžarska kamora“. Nije moguće, da je Steed zaboravio na marljivo djelovanje svojih drugova, koji su kroz dugi niz godina zastupali u Beču talijansko novinstvo. On će se stalno sjećati, da je Caburi i u vrlo škakljivim i teškim časovima nastupao za sporazum medju Talijanima i Slavenima u jadranskom području.

Taj opis, koji klasično svjedoči o djelovanju zastupnika talijanskog novinstva u Beču, medju inim i novine, koje su se uvijek izdavale za prijatelje trojnog saveza, jest važan prinos u obilježenje spletaka, koje je Italija pod krinkom saveznice kovala protiv Austro-Ugarske kaošto i besprimjerne nevjere, koja je konačno dovela do izdajničkog napadaja Italije na monarhiju, čija je ona saveznica bila kroz više od 30 godina.

Eksplozija u talijanskoj barutani.

Lugano, 20. (D. u.). „Stampa“ javlja: Prošle je noći eksplodirala tvornica baruta u Borgofranco d'Ivrea. Ima 13 mrtvih, 24 ranjenih.

Dogodjaji na moru.

London, 20. (D. u.). Lloyd. Sluti se, da je parobrod Evangelistria potopljen. — Podmornica je potopila talijanski parobrod Angelo. Posada se je spasila na kraju.

Reuter javlja iz Christianstada: Njemački su razarači uhvatili jučer popodne engleski parobrod „Ados“, koji je dolazio iz Innlandske.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 18. Službb. izvještaj od 17. posl. podne.

Zapadna fronta.

Volinija: U području istočno i jugoistočno kraja Svinjuhi slomile su junačke čete generala Saharova neprijatelјski otpor. U bici kod sela Pustomiti (10 km jugoistočno Svinjuha) zarobili smo više od 1000 njemačkih i austrijskih vojnika, zaplijenili smo tri laka i dva teška topa i strojnih pušaka, a osim toga učinismo i brojni plijen. U tim je bojevima bio na nozi ranjen od šrapnelskih komada hrabri general Dragomirov. U okolici donje Lipe napreduje naša navala uspješno. Tu se neprijatelj žestoko opire. Tekom bojeva u tom području zarobile su naše čete 226 časnika, 5872 momka te su zaplijenile 24 topa, od kojih 12 teških, kaošto i 14 strojnih pušaka, dalje nekoliko hiljada pušaka i drugi ratni materijal. Osim toga smo tu zarobili 51 časnika i 2165 momaka. Ukupni broj dne 16. srpnja učinjenih zarobljenika porasao je na 317 časnika i 12.637 momaka. Plijen je postigao broj od 30 topova, medju kojima 17 teških od 10 cm, kaošto od 6 i 9 palaca, veliki broj strojnih pušaka i množinu drugog plijena.

U okolici Rige vršili su se na obim stranama po nas povoljni bojevi. Zauzeli smo neprijateljskih jaraka i zarobili vojnika. Jedan je zeppelinovac letio iznad Rige te je bacio na razne dijelove grada 13 bomba.

U Bukovini, jugozapadno Kimpolunga, uznapredovala su naša konjanička odjeljenja na cesti Kirlibaba-Marmaros-Sziget.

Kaukaska fronta.

U noći na 16. srpnja osvojile su čete naše hrabre kaukaske vojske grad Baiburt, važnu točku svjetskog prometa. Ratno se bojište širi dalje u Armeniju. Na mnogim su se točkama Turci povukli u najvećoj brzini te su uništili svoja skladišta. U Taurusu i u kotlini gornjega Coroka su naše čete ponovno znatno napredovale, dograđivši Turcima u boju zauzete položaje. Jednom riječi: naša je junačka kaukaska vojska izvršila u zadnjim danima vlastitom srčanošću i hrabrošću pobjedonosno niz bitaka kod Baiburta, Mamahatuma i Mariha (Muša?).

Domače Vijesti.

Duša dalmatinskih Hrvata u Puli prigodom 50-obletnice pomorske bitke pod Visom. Jučer, na dan 50-obletnice pomorske bitke pod Visom odslužila se u 8 sati i pol u crkvi Majke božje od Mora svečana sv. misa za upokoj duša junačkih branitelja našega Jadrana, koji su god. 1866. izvojštili u pomorskoj bici pod Visom sjajnu pobjedu, nad talijanskom nadmoćnom pomorskom bojnom silom. Misi su prisustvovali

U nedjelju, 23., svi na proslavu 50-godišnjice viškog boja!

Nj. Preuzv. admiral Chmelarž i tvrdjavni komisar grof Schönfeldt, podadmiral Chiari, kontraadmiral barun Mayer-Hohenberg. Feldmarschalleutnant Hlavaček, predstavnici civilnih oblasti, brojni štopski časnici pomorske i kopnene vojske, veliki broj vojnika, počasna satnija pod oružjem, veterani viškog boja i cjelokupni odbor dalmatinskih Hrvata za polaganje srebrnog lovor-vijenca na spomenik admirala Tegetthoffa. Iza sv. mise uslijedio je blagoslov vojske i pjesma zahvalnica (Te Deum). Na to se uputiše svi k spomeniku admirala Tegetthoffa, da prisustvuju polaženju vijenca, tog simbola harnosti i vjernosti dalmatinskih Hrvata. Kad su bili svi učesnici na okupu, pozvana je vojska „na pozor“, dok je odbornik gosp. Paskojević uručio gosp. vitezu Mardešiću vijenac.

Gosp. Mardešić primio je vijenac i okrenuv se licu spomenika izrekao ove riječi.

„Božanski Tegetthoffe, dalmatinski Hrvati, nastanjeni u Puli, pridružuju se vjernim sinovima ljubljene nam domovine, klanjaju se velikom imenu tvome, te poniznošću polažu pred tvojom veličinom ovaj vijenac.“

Kod ovih riječi položio je gosp. Mardešić vijenac na spomenik, a onda nastavio svoj govor slaveć Tegetthoffa i ostale junake kopnene i pomorske vojske. — Mardešić je govorio u pomladjenom zanosu, govorio je iz duše, kako on to lijepo znade i umije. Za govora je trajao je groban muk, počasna satnija kao da je iz mramora isklesana, a na usnama Tegetthoffa kao da je zatreptio lagani smiješak, kojim je iza potjeranja ostanaka talijanske pomorske sile pod Visom stiskao desnice časnicima i junačkoj momčadi. Zadrhnao glas i našem Niki, kad je stao veličati našu višku slavu i spominjati svoje obranjene krši, svoju milu Dalmaciju. A stari čempresi proniknuli nježno svoje vrške i slušali ljupke zvukove, što su ciliknuli iz duše rodoljuba; sitne iglice na borovima zatreperile, dok se u daljini čuo podmukli tutanj, ko da se je tamo negdje preko Jadrana navalio težak kamen na grudi grješnice. Gospar Niko govorio je iz srca k srcu, govorio je dostojno velikih uspomena naše opjevane slave.

Na svršetku govora pozvao je govornik sve prisutne, da okrenu svoja srca puna vjernosti našem premilostivom i viteškom vladaru caru i kralju i gospodaru našem i da mu u svom oduševljenju uskliknu trokratni živio. Iz srca prisutnih zaori trokratni živio, a glazba zasvira carevku.

Iza govora čestitao je admiral Chmelarž gosp. Mardešiću i drugovima, te je svima redom stisnuo desnice i zahvalio im najtoplije na rodoljubnom činu, kojim su osvježili uspomenu viške pobjede.

Slijedilo je zatim defiliranje pred admiralom Chmelaržom, koji je sebi o desnu postavio g. Mardešića.

Ovime bila je svečanost zaključena, ostaviv u srcima naših Dalmatinaca uz zadovoljstvo nad ispunjenom svetom dužnosti i udivljenje nad ljubkom susretljivosti prisutnih visokih ličnosti.

Možemo ustvrditi, da je odbor izvršivši ovu prvu točku svoje uzvišene zadaće u potpunom redu i skladu, pa ne dvojimo da će biti isto tako sretne ruke i kod osnivanja zaklade za siročad i udove palih dalmatinskih junaka, čime hoće, da okruni svoj rad domoljubija i humanitarnosti u ovim težkim vremenima krvi i suza. Evala našem Niki i njegovim drugovima!

Objava. C. k. tvrdjavni komesar pozivlje sve u poreznoj općini Pula bivajuće posjednike konja, volova, krava, mazga, magaraca i koza, da do uključivo 26. t. mj. prijave kod općinskog ureda, soba br. 19, broj takvih u njihovom se posjedu nalazećih životinja kaošto i množine sijena, kojim raspolažu.

Svaka promjena u broju i u vrsti tih životinja morat će također biti odmah prijavljena tom općinskom uredu.

Prestupnici bit će u smislu zakona strogo kažnjeni.

Prigodom narodnog blagdana. Preko ove uprave darovaše za Družbu sv. Ćirila i Metoda: Obitelj Remeta 10 K, jer nije mogla prisustvovati sprovodu punice gosp. Ivana Monfreda.

Prigodom viške proslave poslao je našoj upravi za narodni blagdan 20 kruna g. Matko Koren, trgovac u Pazinu, sada vojnik u bolnici Gradac-Liebenau. Srdačna hvala!

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Metoda ze Istru primilo je od 11. do 17. srpnja o. g. slijedeće prinose: G. prof. Vjekoslav Spinčić, Zagreb, šalje K 5000, dar g. Radivoja Hafner, veletrčca u Zagrebu, te K 835, što su ih prigodom narodnog blagdana darovala slijedeća gospoda: Dr. Vladimir Nikolić K 100; N. N. K 10; A. Kurka, vlastnik brijačnice K 10; direktor Ivan Rabar K 10; Milan Kundić, trgovac K 200; Dr. Josip Marušić, biskup K 20, J. pl. M. kod blagoslova grunteka Dra. Rad. Markovića K 100; sabranih hod istoga blagoslova K 227; Presvj. Vladimir Mažuranić K 20; prof. Stjep. Serkulja, sakupljenih prigodom rastanka sa jednim kolegom K 48; tvrdka Ivan Grgurina i sinovi K 50; Dr. Boleslav Bolè K 20; Dr. Edvard Risek, župnik u Varaždinu K 20; Saborska pisarna, Zagreb, dar narodnog zastupnika g. Frana Serafina Križa K 778·70; presvj. gdja. Ivka barunica Ožegović, Zagreb, sabranih prigodom narodnog blagdana K 646; g. Ivan Nežić, nadučitelj, Cres, sabranih prigodom narodnog blagdana K 221·60; gosp. Nikola pl. Koščec, ljekarnik, član čete, Našice K 100; gdica. Josipa Hribar, članica čete, Velika Gorica K 100; g. Josip Bastijanić, župnik Sv. Ivan od Šterne, sabranih od škol. djece u Fapcima uz prinos pomočnih učitelja za proslavu narodnog blagdana K 16·50; sabrano u ličćima izmedju škol. djece i odraslih za nar. blagdan K 50·16; g. Jerko Milković, župnik Sv. Ivan Žabno K 25; g. Dr. Fr. Brnčić, Trst, sabranih K 123·20; g. Mato Gavrilović, član čete, Petrinja, K 100; „Novosti“ d. d. Zagrebu ime stiglih prinosa K 62; g. G. Matija Sokolić, Rijeka, sabranih prigodom nar. blagdana K 12, gdjica Hermina Rutzner, učiteljica, Ripenda, sabranih prigodom nar. blagdana K 35, G. Andro Kalajzić, Ercegnovi za nar. blagdan K 20; Uprava „Narodnih Novina“, Zagreb, prinos g. Bogdana Koritnika iz Čabra K 67·90; g. Nikola Repanić, Ercegnovi K 10; g. Rikard Katalinić Jeretov, Grafendorf K 10.

Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za Družbu!

Iz Hrvatske.

Ljetina. Hrvatske novine izvješćuju, da će ovogodišnja ljetina u Hrvatskoj i Slavoniji biti ispod srednje ruke. Tome je ponajviše kriva voda, pod kojom su se u jeseni nalazili veći kompleksi zemljišta. Mnogo se je nade polagalo u prolječu zasijano žito, al je žega, koja sveudilj traje, na to vrlo lošo djelovala i odnijela najbolje nade. Što je izbjeglo vodi i žegi, bičevano je u nekim krajevima bičem tuče, pa se izgledi u ovogodišnju ljetinu ne mogu ocijeniti utješljivima.

Talijanski zarobljenici u Hrvatskoj. „Srijemske Novine“ donose, da je u Vukovar prispjelo 150 talijanskih zarobljenika, koji su odredjeni za obavljanje poljskih poslova. Svi su malena stasa i dosta mladolika lica. Osim talijanskog ne znaju nijedan drugi jezik. Očekuje se daljne transporte zarobljenika.

Nagriženi od bijesne mačke. Pišu iz Vukovara: Dne 15. o. mj. nagrižene su ovdje od jedne mačke dvije osobe, i to supruga jednog financijalnog činovnika i tamničar ovdašnjeg kotarskog suda. Mačka je ustrijeljena, te je razudbom kod nje ustanovljena bjesnoća. Nagrižene osobe otpravljene su u Pasteurov zavod. Redarstvo poduzelo je sve nužne mjere, da se daljna takova nesreća ne bi dogodila.

Iz Dalmacije.

† **Josip Micheli de Vitturi**. Dne 14. o. mj. umro je u Zadru onamošnji pučki učitelj Josip Micheli de Vitturi u 82. godini života. Pokoj mu duši!

Štipendiji. „Smotra Dalmatinska“ donosi: Za školsku godinu 1916.-17. raspoloživa su dva štipendija za dalmatinske učenike realka, i baš jedan štipendij od godišnjih 300 kruna, a drugi od godišnjih 200 kruna iz dotacije bivšeg Zadarskog pitomišta. — Natječaj je otvoren do 1. kolovoza 1916.

Početkom školske godine 1916.-17. raspoloživo je petnaest štipendija od kojih šest od godišnjih 300 kruna, a devet od godišnjih 200 kruna, iz dotacije bivšeg zadarskog pitomišta, za dalmatinske gimnazijske učenike. — Natječaj je otvoren do 31. srpja 1916.

Natjecatelji moraju prikazati odnosne molbe c. kr. kotarskoj političkoj oblasti njihovog boravišta, za c. i kr. Namjesničtvo, dokazujuć zakonitim ispravama.

1. dobu, rodno mjesto i stojbinu, stalež roditelja, brej braće i sestara naznačujuć takodjer da li koji od njih uživa ili je uživao štipendij ili pripomoć iz javnih zaklada;

2. biće natjecatelja i njegove obitelji;

3. naukovni napredak, prikazujući školske svjedodžbe ili barem one dvaju zadnjih semestara, kao i

4. pripadnost jednoj obćini ove pokrajine, a to pridruženjem redovite svjedodžbe izdane od dotične općine.

Prošnje koje ne bi bile prikazane kod gorispomenute oblasti do utanačenog roka, ili ne bi bile obložene svim propisanim ispravama, ne će se uzeti u obzir.

Odgovorni urednik „Prave Crvene Hrvatske“ osuđen. Javljaju iz Dubrovnika: Dne 14. o. mj. izrečena je osuda u kaznenoj parnici Kunjašić-Schick, te je ovaj potonji, kao odgovorni urednik „Prave Crvene Hrvatske“, priznat krivim. Osuđjen je sa četiri mjeseca zatvora i na isplatu troškova. Schik-ov branitelj uložio je ništovnu žaobu.

Tuča na Korčuli. Prošle sedmice otukla je tuča na otoku Korčuli više mjesta, te je nanijela poljskim usjevima i vinovoj lozi dosta štete. Iza kako je tuča svršila svoj posao, slijedio je vihor vjetra, koji je lomio grane i čupao stabla iz zemlje.

Ulovili morskog psa. Zadarski „Narodni List“ donosi: Prekojučer u jutro jedan morski pas, prelazeći uz otok Uljan, opazio je u Prekomu gdje se nešto bijeli. To je bilo rublje. Zaletio se je prema kraju i kako je zorom dojurio, udario je glavom o stijenje i smeo se. Pritrčaše ribari i vojnici stražari kabela, te ga dotukoše. Donesen je u Zadar. Dug je oko 3 mtr., a teži preko 150 kg. Plivači, oprez je nuždan!

Književnost i umjetnost.

Veliki roman F. M. Dostojevskoga „Zločinstvo i kazna“. U novom i vrlo lijepom izdanju izašlo je najslavnije djelo Fjodora M. Dostojevskoga u prijevodu Ise Velikanovića. Nakladna knjižara Mirka Breyera u Zagrebu trsila se, da veliki ovaj roman izadje u dostojnom ruhu. Štampano je na vrlo dobrom papiru, te je razdijeljeno na 2 knjige s ukupno preko 600 strana. Kao uvod u roman štampan je literarni prikaz autorova rada i lijepa slika njegova. Prvi je dio doštampan dok se drugi štampa, pa će izaći koncem kolovoza. Cijena za oba sveska K 6.—. Tko izvana pošalje nakladnoj knjižari K 6.60 (za potpuno djelo), dostavit će mu se odmah franko poštom prvi dio, a drugi, čim izadje. Djelo će izaći i uvezano u ukusnim platnenim koricama, takodjer u 2 sveska, uz cijenu od K 8.— (poštom franko K 8.60). Dobiva se i u ostalim hrvatskim knjižarama.

Razne Vijesti.

Dvije izjave o iredenti. Prigodom boravka c. kr. tirolskog namjesnika u Inomostu, dotaknuo se je gradonačelnik Greil u svom govoru iredente, te je rekao: „Hočemo, da ostane Tirol neprikraćen i nerazdijeliv. Zahtijevati pako moramo, da se iza zaključka mira urede prilike u našoj zemlji, tako, da ne će biti u tajnašom krvlju branjenoj zemlji nikakva mjesta za iredentu i da se mora ova zemlja za uvijek pročistiti od svih nepatriotičnih elemenata.“

Namjesnik je odgovorio:

„Sunce mira zasijat će na močnu, sretnu Austriju i na neosvojeni svijesni Tirol. Moram izjaviti, da za „neoslobodjene“ kod nas ne će biti mjesta i da su skrivili napadaj na naše medje. Vi i svi stojimo jednom mišlju protiv njih“.

Ove riječi imale bi vrijediti kao budući program austrijske vlade ne samo za Tirol, već za čitavo Austrijsko Primorje i za našu Dalmaciju.

Kolera u Carigradu. Prema izjavi generalne direkcije zdravstvene službe u Rumunjskoj, bilo je u Carigradu nekoliko slučajeva azijatske kolere. Putnici iz Carigradu imadu se podvrći petodnevnoj karanteni, pa je zabranjen izvoz živeža iz Carigrada.

Ruska želja za intervencijom Rumunjske. „Frankfurter Zeitung“ donosi izjavu petrogradskog izvjestilja lista „Giornale d'Italia“, prema kojoj je ruski car Nikolaj brzojavno izrazio rumunjskom ministru predsjedniku svoje mnijenje, da bi naime oružana intervencija Rumunjske sada vrlo dobro došla, dok kašnja takova intervencija ne bi više Rusiju interesovala. Ovoj se brzojavci pripisuje velika važnost, jer da nema smisla, da Rumunjska i nadalje odgadja sa intervencijom, a kasnija intervencija bila beskorisna i od Rusije zabačena.

Engleska kavalerija u Solunu. „Corriere della Sera“ prima iz Soluna: U svrhu pojačanja Sarrailove vojske, stigao je dne 13. o. mj. iz Egipta amo veliki transport engleske kavalerije. Akoprem ima sada antanta okupljeno u Makedoniji znatni broj svojih četa, ipak ne će doći tako skoro do njezine ofenzivne akcije. Topničkim čarkanjima i zrakoplovnim lijetovima na granici ne pripisuje se osobita važnost.

Organizacija i nadzor škola u Crnoj Gori. Iz Dubrovnika javljaju, da je upravitelju c. kr. gimnazije, gosp. Posedelu povjerena organizacija škola u Crnoj Gori kao i nadzor nad njima.

Strašna tragedija jedne porodice u Beogradu. „Obzor“ piše: Dne 12. o. mj. u dva sata u noći čula se u Skenderbergovoj ulici u Beogradu strahovita eksplozija. Stanovnici kuće br. 17, probudjeni detonacijom, vidjeli su kako kroz noćni mrak bježe po dvorištu kuće četiri osobe potpuno u plamenu, žive upaljene u strahovitom očajanju, urlajući od bolova. Stanovnici pokušali su da ugase ove žrtve plamena, ali bez uspjeha. — Slučaj se desio ovako:

Leposava Jevtić, učiteljica u jadranskoj Lešnici, trebala je da otputuje u Lešnicu, gdje je ponovno dobila mjesto učiteljice. Muž ove jadne žrtve, koji je bio takodjer učitelj u istom mjestu, poginuo je kao rezervni časnik u ovom ratu i poslije sebe ostavio dvoje nejake djece. Leposava bila je ostavljena bez ikakvih sredstava za cijelo vrijeme rata, pa su joj se, dobivanjem ponovnog učiteljskog mjesta otvarali novi dani. Sa velikom radošću spremala se ona na put. Tom prilikom riješila se da ponese i izvjesne životne namirnice. Medju stvarima, koje su bile spremljene za put, bio je i gas (petroleum), koji je svu ovu nesreću i prouzročio.

Bilo je oko 2 sata u noći, kada je gdja. Leposava sa svojom tetkom Stojnom i zaovom gdjicom. Darinkom Jevtić zatvarala kantu puno gasa. Nevješti u ovom poslu, mislili su da se i kanta sa gasom može zapečatiti toplim voskom. Čim je toplota dohvatila gas, kanta sa gasom je eksplodirala strahovitim praskom i za tili čas čuo se vrisak triju nesretnih žrtava, koje su bile već potpuno u plamenu. Nesretna majka Leposavina, koja je bila u drugoj sobi sa djecom Leposavinom, čuvši strahovit prasak i groznu vrisku, izletila je iz sobe, ali odmah za tim i ona je bila sva u plamenu. Sve četiri žrtve odmah su prenjete u bolnicu, ali i sva staranja liječnika, da ih spase od smrti ostala su bezuspješna.

Čudnim slučajem djeca pok. Leposave ostala su nepovrijedjena.

Unutrašnjost sobe, gdje se desila eksplozija, sva je izgorjela.

„Srpski dan“ u Engleskoj. „N. Fr. Presse“ izvješćuje: „U Engleskoj spremaju slavje „Srpskog dana“, koji ima Engleze orijentirati o značenju srpskoga naroda. U službu ove stvari stavlja se takodjer crkva i škola u cijelej zemlji. Nadbiskup u Canterbury služit će službu božju u katedrali sv. Pavla. Molitve za kralja Petra i kralja Nikolu izreći će na stotine tisuća vojnika u engleskim crkvama. Toga dana držat će se muškoj školskoj omladini u čitavoj zemlji predavanje o značenju i povijesti Srbije.

Diktat zastupnika Caberina. Talijanski zastupnik Caburino osvrće se u „Giornale d'Italia“ na izvanjsku politiku „Timesa“. U članku veli, da bi se moralo Talijanima mjeriti istom mjerom, kojom se mjeri Slavenima, te propovijedati i istu umjerenost, koju se propovijeda Talijanima. Talijani, veli nadalje Caburino, ne će se nikad dati zasirašiti prijetnjama Engleza, da će se Slaveni obratiti za pomoć Njemcima, ako im se ne bi oživotvorile njihove težnje. Caburino je spreman, da se istim sredstvom posluže i Talijani, ako se u pitanju Jadrana ne dodje do sporazuma. Da uzmogne Italija nesmetano voditi svoju trgovinu, nužna joj je premoć na Jadranu, jer je istočna obala Jadrana ključ prolaza na istok. Toga radi je Italija i zapodjela rat sa Austro-Ugarskom, pa kako da se sada na želju Slavena toga odreče. Dok su to tražile samo pojedine hrvatske usljane glave nije se na to Italija obazirala, al kad se je jur počelo o tome i u inozemstvu raspravljati, mora Italija najenergičnije prosvjedovati. Talijanska vlada ne može se odreći svojih zahtjeva, ako ne će da nanese krivicu čitavom talijanskom narodu. Ako Jugoslaveni pročitaju talijansku zelenu knjigu, moći će se uvjeriti, što je Italija tražila od Austro-Ugarske za volju mira. Italija ne će nikada Zadar, Trst i Rijeku izručiti Jugoslavenima. Na koncu preporuča Caburino nek urednik „Timesa“ dade to do znanja Jugoslavenima i nek ih o tome uvjeri.

Odbor za mir. Pred nedavno ustrojio se je u Berlinu narodni odbor za mir, kojemu pripadaju predstavnici znanosti, industrije, trgovine i ladanjskih zvanja. Odboru predsjeda knez Wedela, nekadašnji poklisar u Beču i bivši namjesnik u Elsasu. Zadaća je odboru, da probudi u njemačkom narodu jedinsveno shvačanje za časno utanačenje mira, koji će obezbijediti budućnost carstva.

Prošlu srijedu obdržavao je odbor svoju prvu sjednicu, na kojoj se je povela živa rasprava o konačnom cilju sadanjog svjetskog rata.

Sudeć po pisanju nekojih berlinskih novina, izazvao je osnutak ovoga odbora u nacijonalističkim njemačkim krugovima uzrujanje, jer se se drži, da će svijet misliti, da je odbor obvazovan na naročitu želju vlasti. Pogotovo nije im milo, da je na čelu odbora knez Wedel, jer bi to moglo izazvati u inozemstvu dojam, da je Njemačka umorna od rata te da želja za miromi

Izjava Enver-paše. „Beogradske Novine“ donose: Enver-paša govorio je sa jednom ličnošću o položaju na englesko-ruskom bojištu. Veli, da turska protuofenziva stajno napreduje, ma da se nalazi tek u začetku svoga razvitka. No već su izravnani svi ranijih ruski uspjesi. Rat će se voditi do časa, kada će i posljednji ruski vojnik biti potisnut sa turskoga područja. Nitko u Turskoj sada ne misli na mir.

Sjećajte se Crvenog Križa!

C. kr. austr. vojnička pripomoćna zaklada za udovice i siročadi

pod Najvišim pokroviteljstvom Njeg. c. i kr. Apost. Veličanstva.

Riječ k ratnom osiguranju.

Ocalno-krvavi ples se vrti dalje. Dalje dalje grmi zgoda strašnih dogadjaja, dalje i dalje zapovijeda neisprosan usud narodima Austrije! Život! Cvjetući, kipeći i ustvarajući život ležu uništen na tlima pod teškim kladivom ratne borbe. Žena, majke, djeca žeznu gledajući na borište za svojimi — našimi vojnici, gledaju tamo, gdje bjesni smrtna kosa nad dragima njihovog srca. On, koji je doma marljivih ruku, skrbnog srca ustvarao i radio za njihov dobrobit, za dobrobit drage domaje! Jeli se povrati, kada zazvone zvonovi mira preko razbijenih, od rata bijesa rastrganih poljana? I ako se ne povrati nikada više? Tko će donesti tada pomoć ubogima i zapuštenima?

„Pomozi si sam i biti će ti pomagano!“

To je geslo u tom teškom, žalosnom času. I k tom samopomoći je pružala utješljivu ruku **c. kr. austrijska vojnička pripomoćna zaklada za udovice i siročadi pod Najvišim pokroviteljstvom Njeg. c. i kralj. Apost. Veličanstva.** — U svojoj dalekovidnoj skrbi ustanovila je temelj, da čovjekoljubnije, opsežnije uopće nije bilo moguće ustanoviti.

Komu nije poznata blagodarna djelatnost toga sklada? Komu nije poznato, koliko dobra je prispjelo sve iz njega i koliko jih je bilo dionicima dobročinstva njegovog u teskoj stisci i skrbi, kada se nije već povratio onaj, koji je tako savjesno skrbio za domaju i svoje?

Kako ugodno nudi pomoć taj zavod, slijedi, već iz toga, da bez svakakih neprilika, bez pisarija, bez liječničke pregledbe i drugih listina dolazi pomoć u sili. Tko se ne će poslužiti te pomoći, ako je rodjak ratnika ili nije, kojeg osigura, te si tim putem ustanovio temelj za sebe i svoju djecu! Stotisuće jih je bilo već, koji su bili dionicima tih blagodati, a mora ih biti još na milijune, koji se združe na tom velikom čovjekoljubnom radu!

Naši hrabri junaci, koji se vani na bojnim poljanama bore za veličinu i slavu naše domovine, oni će Vam biti zahvalni za tu brigu, jer je za nje na ratištu najteža savjest, da čuti biti sa njihovom djecom, ako pogodi smrt i oštrac njihovog srce!

Ustinu je mnogo takovih, kojima se upire čut, da bi osigurali život onih u korist svoju svoje djece. A takodjer za takove slučajeve primjerna riječ na mjestu. Ustinu posjeduje taj onaj toliko, da mu nije treba misliti na pomoć ipak će ista pomoć dobro doći u trenutku, kada je želiti, da se truplo svojeg dragog priveze s ratišta u domovinu i ovdje položi i doma u zemlju te mu postavi na grob njega vrijedan spomenik. Ali to stoji mnogo novaca, koje svatko ne smogne.

Kakav će biti plemeniti rad, ako tu potporu obrne za troškove prevoza svojega u domovinu i za njegov spomenik, na kojeg će još djeca od djece djeca gledati s ponosom!

Ne ustručavajte se dakle, dokle je još čas, dokle nije prekasno!

Obavijesti kojemu drago vrsti daje

Josip Krmpotić

lotarski poslovođa za kotor Pula c. kr. Austrijske vojničke pripomoćne zaklade za udovice i siročadi u Puli, Trg Cestora

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Ćirila i Metoda!